

Valstybės saugumo departamentas (toliau – VSD), atsižvelgdamas į pastarojo meto teroristinių išpuolių suaktyvėjimą Europoje, atkreipia dėmesį, jog teroristų finansavimo tinklo išardymas kovoje su terorizmu yra svarbiausias uždavinys. Netekus finansavimo šaltinio, susilpnėja teroristinių organizacijų galia veikti. Uždraudus nelegalius finansinius šaltinius, sunkiau organizuoti išpuolius, dėl to didėja operacijų išlaidos, atsiranda papildoma rizika. Užkirtus finansavimo šaltinį, saardoma teroristinės organizacijos disciplina, sunkiau koordinuoti veiklą.

Vykdamas teroristų finansavimo prevenciją, reikėtų kreipti daugiau dėmesio ne tik į tradicinių finansinių priemonių kontrolę, bet ir į pažangiausius atsiskaitymo metodus bei minios finansavimo (angl. crowdfunding) galimybes.

VSD, siekdamas stiprinti prevenciją teroristų finansavimo srityje bei vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 punkto reikalavimais, teikia atnaujintą informaciją apie galimus teroristų finansavimo atpažinimo kriterijus.

VSD rekomenduoja kiekvienu atveju prieš užmezgant santykius su klientu ar sudarant sandorį įsitikinti, ar kliento nėra asmenų, kuriems taikomos tarptautinės finansinės sankcijos, sąrašuose¹. Lietuvoje tarptautinių finansinių sankcijų taikymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymas, taip pat 2014 m. vasario 24 d. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymas Nr. V-52 „Dėl Nurodymų dėl tinkamo tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos reguliavimo srityje patvirtinimo“.

Toliau vartojamos sąvokos:

1. *Rizikos šalis* – šalis, kuri kovos su terorizmu požiūriu yra priskirtina prie didesnės rizikos šalių kategorijos, jai taikomos Europos Sąjungos sankcijos arba kitos ribojamosios priemonės, taip pat šalis, kurią Finansinių veiksnių darbo grupė (Financial Action Task Force – FATF) priskiria prie padidintos rizikos arba nebendradarbiaujančių šalių (www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/).

2. *Tikslinė teritorija* – užsienio valstybė arba zona, kurioje mokesčiai labai maži arba jų visai nėra, įtraukta į finansų ministro nustatytą Tikslinių teritorijų sąrašą ir kurioje registruoti asmenys siekia minimalių mokesčių išsipareigojimų ar nori visai jų išvengti.

Siekiant atpažinti galimus teroristų finansavimo požymius, VSD rekomenduoja vadovautis žemiau išvardytais kriterijais:

---

¹ Konsoliduotas ES sankcijų sąrašas (http://eeas.europa.eu/cfps/sanctions/consol-list/index_en.htm); Konsoliduotas Jungtinių Tautų sankcijų sąrašas (<http://www.un.org/sc/committees/consolidated.htm>); Jungtinių Amerikos Valstijų Iždo departamento Užsienio lėšų kontrolės biuro (OFAC) sankcijų sąrašas (<http://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages.default.aspx>).

1. Fizinio asmens gimimo vieta, gyvenamoji vieta, pilietybė arba tautybė yra siejama su rizikos šalimi ir / arba fizinis asmuo yra siejamas su rizikos šalyje registruotu juridiniu asmeniu.
2. Pinigines operacijas vykdo juridiniai asmenys, įsteigti rizikos šalyje ar tikslinėje teritorijoje arba kitur įsteigti juridiniai asmenys, kurie pinigines operacijas vykdo per tose teritorijose ar šalyse įsteigtus asmenis.
3. Yra duomenų, leidžiančių manyti, kad asmuo veikia ne savo naudai ir / ar gali atstovauti asmeniui, siejamam su rizikos šalimi arba tiksline teritorija, arba asmuo vengia atskleisti tikruosius naudos gavėjus.
4. Asmuo nesugeba paaiškinti, kam jam reikalingos paslaugos, kokią veiklą jis ketina vykdyti, ar negali pateikti kitos būtinos informacijos.
5. Asmens gaunamos pajamos objektyviai neatitinka jo vykdomos veiklos arba kyla kitų abejonių (pavyzdžiui, dėl amžiaus), kad asmuo objektyviai negali turėti tokių pajamų.
6. Periodiškai įnešami grynieji pinigai į sąskaitą arba vykdomos grynujų pinigų perlaidos, kurios yra skirtos rizikos šalyje veikiančiam pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui.
7. Periodiškai įnešami grynieji pinigai į pelno nesiekiančio juridinio asmens sąskaitą, kurie vėliau bendra suma pervedami į rizikos šalį.
8. Pelno nesiekiančio juridinio asmens, veikiančio rizikos šalyje, arba tokio asmens, kuris teikia paramą į rizikos šalį, vykdomi mokėjimo pavedimai arba grynujų pinigų perlaidos asmeniui Lietuvoje.
9. Pavedimo paskirtis į / iš pelno nesiekiančio juridinio asmens sąskaitos neatitinka paramos gavėjo / teikėjo vykdomos veiklos.
10. Yra duomenų, leidžiančių manyti, kad asmuo, paaukojęs pinigines lėšas ar bet kokią kitą materialųjį turtą pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui, gali būti fiktyvus arba atstovauti asmeniui, kilusiam iš rizikos šalies ir / arba aukojamos piniginės lėšos ar bet koks kitas materialusis turtas neatitinka aukojančiojo asmens finansinės padėties.
11. Pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui aukoja naujai įsteigtas juridinis asmuo, siejamas su rizikos šalimi arba tiksline teritorija.
12. Aukojant pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui yra nurodoma sąlyga – pervesti lėšas asmeniui, siejamam su rizikos šalimi.
13. Asmuo pageidauja, kad jo mokėjimo kortelės ir / ar su finansinėmis operacijomis susijusi korespondencija būtų siunčiama adresu, esančiu rizikos šalyje.
14. Asmens gaunami arba atliekami mokėjimo pavedimai, grynujų pinigų perlaidos į / iš asmens, siejamo su rizikos šalimi arba registruoto tikslinėje teritorijoje, sąskaitą.
15. Vienkartinis asmens sąskaitos papildymas neįprastai didele, nebūdinga kliento veiklai suma, kuri netrukus išgryninama.

16. Banko sąskaitoje sukauptų lėšų išgryninimas ir / arba vykdomi atsiskaitymai mokėjimo kortele rizikos šalyje.
17. Sąskaitoje vykdomos tik tarptautinių pavedimų iš rizikos šalių išgryninimo operacijos.
18. Įnešti į sąskaitą grynieji pinigai pervedami į sąskaitą rizikos šalyje arba į asmens, siejamo su rizikos šalimi, sąskaitą.
19. Galimybė naudotis sąskaita keliems įgaliotiems asmenims, nesusijusiems šeimyniniais ar partnerystės santykiais ar su sąskaitos savininku ir / arba siejamiems su rizikos šalimi.
20. Mokėjimo pavedimai už rizikos šalyje arba tikslinėje teritorijoje registruoto asmens suteiktas paslaugas, nesusijusias su jo vykdoma veikla, ir / arba lėšų išgryninimas netrukus po mokėjimo pavedimo.
21. Veiklos nevykdančio su rizikos šalimi siejamo asmens nuolatiniai grynųjų pinigų įnašai į sąskaitą.
22. Mokėjimo pavedime nurodoma paskirtis, pavyzdžiui: dole, donation, sadaqa, sadaga, zakat, zakaat, ramadaan, ei al'adha, iftar, haj, sponsor aid.
23. Grynųjų pinigų rizikos šalies valiuta keitimo operacijos, įnašai į sąskaitas.
24. Prašymas pervesti keičiamus grynuosius pinigus į kito asmens, siejamo su rizikos šalimi, sąskaitą arba į sąskaitą rizikos šalyje.
25. Įstatinio kapitalo įnašas pateikiamas grynaisiais pinigais ir / arba rizikos šalies valiuta.
26. Sudarant sandorį bent vienos sandorio dalyvių pusės vengimas pateikti informaciją, būtiną kliento tapatybės nustatymui.
27. Už sandorį atsiskaitoma rizikos šalies valiuta.
28. Už sandorį su asmeniu, siejamu su rizikos šalimi, atsiskaitoma grynaisiais pinigais.
29. Asmens, siejamo su rizikos šalimi arba tiksline teritorija, atliekamas mokėjimo pavedimas už nekilnojamąjį turtą.
30. Asmens, siejamo su rizikos šalimi arba tiksline teritorija, ketinimas naudotis teisinėmis paslaugomis, nuslepiant tikrąją asmens tapatybę ir / ar vengiant atskleisti lėšų kilmę.
31. Asmens, siejamo su rizikos šalimi arba tiksline teritorija, ketinimas pasinaudojant teises paslaugas teikiančių asmenų pagalba atsiskaityti už sandorį grynaisiais pinigais, vengiant atskleisti lėšų kilmę.
32. Asmens prašymas pasinaudoti asmens, teikiančio teises ar kitas paslaugas, sąskaita, vengiant atskleisti tikrąją asmens, kurio naudai būtų teikiama paslauga, tapatybę.